

“És fals que fomentar el català faci mal al turisme alemany”

La polèmica es desfermà el mes de juny passat, quan el director general d'Air Berlin, Joachim Hunold, es va esplaiar valorant les recomanacions del govern balear per introduir el català en els seus vols. A l'editorial de la revista de la companyia aèria, la més important que opera a les illes, Hunold afirmava que “avui el castellà ja no és una llengua oficial”. I rematava l'article de la següent manera: “La partició d'Espanya en nacionalismes regionals és de fet un retorn als miniestats medievals. Fins ara em pensava que vivíem en una Europa sense fronteres.” L'editorial anava acompanyat d'una vinyeta que deia: “Si els catalans aquests vinguessin a Baviera haurien de parlar el bàvar. Maleït sigui!” La millor persona per a valorar aquesta controvèrsia és un altre alemany, Tilbert Dídac Stegmann. Va néixer a Barcelona el 1941, però a onze anys es traslladà al país dels seus pares sense saber ni una paraula de català. Quan en tingué trenta es va interessar per aprendre la llengua de la ciutat on havia nascut. Diu que ho féu com un acte de rebel·lió contra el franquisme, que li havia amagat part de la seva identitat. Ara parla una desena de llengües. La seva tasca divulgativa del català a Alemanya ha estat condecorada amb la Creu de Sant Jordi (1985) i amb el premi internacional Ramon Llull (2006).

—Com us expliqueu la polèmica d'Air Berlin?

—Les declaracions del senyor Hunold responen a una falta d'educació. A més, em sembla de mala educació que un estranger es posi a disposició del PP d'Espanya per fer propaganda contra el català. Cal no oblidar que, després del que digué, el govern valencià i el de Múrcia oferiren els seus aeroports per traslladar la seu de vols que Air Berlin té a Palma.

—Per ventura les declaracions de

Tilbert Dídac Stegmann, professor de la Universitat de Frankfurt, és un dels màxims difusors de la cultura i la llengua catalanes a Alemanya. EL TEMPS ha conversat amb ell per analitzar la polèmica del català a Air Berlin.

Hunold responen més a un desco-neixement de la realitat cultural i lingüística de les Illes?

—Sí. Per un costat Hunold no té una informació a fons de la realitat de les Illes. Suposo, però, que s'hi ha interessat molt poc, de manera que segueix els automatismes jacobins defensant que la llengua d'Espanya té tots els drets i que el català en té molts pocs.

—Però, atès que els Països Catalans són la principal destinació europea dels turistes alemanys, hi hauria d'haver més informació sobre quina és la nostra realitat, no ho creieu?

—Són poques les televisions alemanyes que fan conèixer la realitat lingüística i cultural de les Illes i dels Països Catalans en general. Encara queda molta de feina per fer. Tots sabem, però, que només una minoria del turisme és cultural i això no passa tan sols amb l'alemany. La gent vol descansar a les platges. Amb tot, a aquestes persones se'ls hauria de fer veure el costat cultural del lloc on van. Això repercutiria en la qualitat de la seva estada.

—I com us expliqueu aquest desco-neixement si, per contra, Alemanya és el país que més lectorats de català té?

—L'existència d'una trentena de lectorats prové de la vella tradició de la filologia romànica alemanya, que sempre ha vist totes les llengües romàniques com a conjunt. Als instituts de romàniques no es fa tan sols francès, italià i espanyol, sinó també portuguès, català o romanès. Això és molt positiu per al català.

—Us sorprèn que a Espanya no hi hagi aquesta visió?

—En alguns llocs, com ara Salamanca o Madrid, hi ha una certa tradició de filologia romànica on, en principi, hi entra el català. En general, però, hi ha poca tradició de llengües romàniques i després no hi ha bona predisposició. El problema és que els espanyols volen quedar-se amb els Països Catalans, però no volen el català.

—Què en penseu, d'aquesta animadversió?

—M'entristeix. Aquí és un lloc on la convivència pacífica i solidària podria funcionar. Es veu, amb tot, que amb els espanyols és difícil. Hi ha gent de bona voluntat, però la gran majoria —tot el PP i gran part del PSOE— no tenen una bona predisposició a conviure amb la cultura i la llengua catalanes. Cada universitat espanyola hauria de tenir obligatòriament un departament de català, gallec, basc i espanyol. No tenir-los demostra, ja des de les capes culturitzades, que la convivència amb els espanyols no funcionarà i que l'única solució és una pacífica separació d'aquestes nacions de la península Ibèrica, tal com va passar amb Portugal, que té la seva pròpia identitat. Això és difícil, perquè va en contra de la Constitució, però una constitució es pot canviar i s'ha de canviar.

—Quin és el grau de coneixement de l'espanyol a Alemanya?

—Els espanyols es pensen que el seu

EL TEMPS

idioma és important a Alemanya, però només el 2% dels alumnes l'aprenen. Els alemanys coneixen l'anglès i el francès, però l'espanyol ja és cosa de pocs.

—El català fa mal al turisme, com s'ha dit?

—És fals l'argument que fomentar el català fa mal al turisme alemany. El turisme alemany és tan poc atès en espanyol com en català, perquè és atès en alemany. Els espanyols pretenen que l'espanyol serveix per a acollir els turistes estrangers, però no és veritat. Pots rebre els turistes alemanys tant en català com en espanyol. Fer-ho en espanyol no té cap gran avantatge.

—Què n'opineu, del que alguns anomenen *monolingüisme militant*?

—Estic d'acord amb aquesta expressió. El primer que haurien de fer els espanyols es llevar-se de sobre aquest

monolingüisme i obrir-se al francès, l'anglès i l'italià. Aleshores ja seria més fàcil que s'obrissin cap al català.

—I del recent *manifesto en defensa de la lengua común*?

—És d'una intel·ligència molt curta pensar que la llengua espanyola pot estar en perill tenint mig continent a Sud-amèrica i tot Espanya centralitzada, governada des de Madrid. El que haurien d'admetre amb més facilitat els espanyols és que el seu idioma

“Només un 2% dels alumnes d'Alemanya s'interessen per aprendre espanyol”

ha de retrocedir per donar pas a una recuperació de la llengua autòctona dels Països Catalans, que només és una, el català.

—Però dieu que saber moltes llengües et fa ser més respectuós i la majoria dels intel·lectuals impulsors del *manifesto* són poliglots.

—En aquest cas es fa una separació entre el moment en què tu parles racionalment i el moment en què tu parles emocionalment. En el moment en què parles emocionalment contra el català ja no tens els mateixos criteris que si parles racionalment. Això explica que un judici pres racionalment que no consideri el català pot ser un criteri que jo puc subscriure. En canvi, no puc subscriure un criteri pres emocionalment contra el català.

Antoni Janer Torrens